

5 Avqust Hərbi Dəniz Qüvvələri Günüdür

Fəqan Zalovun kükrəyən dalğalardan əzəmətli dağlara uzanan qəhrəmanlıq yolu ta doğulduğu gündən çətinliklərdən, sınaqlardan, mübarizələrdən keçərək əbədiyyətə uzandı...
O, 1 aprel 1997-ci ildə Sabirabad rayonunun Qalaqayın kəndindəki çadır düşərgəsində gözünü dünyaya məcburi köçkün kimi açdı...

Lap kiçik yaşlarından vətən həsrəti qəlbinə köz kimi düşdü. Heç zaman görmədiyi, sadəcə valideynlərinin xatirələri, çoxdan saralmış ağ-qara fotolardan aşına olub varlığıyla bağlıdığı ana torpağını - ata-anasının doğulduğu Füzulini, Aşağı Güzlək kəndini azad etmək eşqi ilə böyütdü...

Bayrağına könül verdi. Öncə Azərbaycanın üçrəngli ay-ulduzlu bayrağını idman yarışlarında bir güləşçi kimi başı üzərində qaldırdı, sonra şanlı bayrağımızı Qarabağın zirvələrində qürurla dalğalandırdı...

Coşan dalğalara, dibsiz girdablara, qopan fırtınalara heç zaman boyun oyməyən "dəniz canavarı" Fəqan Zalov dərindən yarğanlardan, sıx meşələrdən, sıldırım qayalardan doluşan zəfər yolunu mörd-mərdənə keçərək hərbi meydanında düşməni aман vermədi. Sonradan döyüşçü yoldaşları igidlini şücaətlərindən söz açanda ilk dedikləri bu oldu ki, o, neçə-neçə düşmənlə üz-üzə, qarşı-qarşıya gələrək onları məhv edib.

44 günlük müharibənin sonuna qədər döyüşlərdə hünərlə iştirak edən Hərbi Dəniz Qüvvələrinin xüsusi təyinatlı Fəqan Zalov oktyabr ayında ağır yaralansa

yetirdiyimi bilmirəm. Fəqanı uzandırmışdılar, elə bil ona heç nə olmamışdı, sadəcə yatmışdı. Baxdım ki, üzündə təbəssüm var, o, gülə-gülə şəhid olmuşdu... Balamı bağrıma basıb öpəndə gördüm ki, bədəni hələ istidir, o, yenincə keçinmişdi..."

"Azərbaycan" qəzeti üçün müsahibə aldığımız zaman qəhrəman şəhidimizin atası Amil Zalovun oğlu ilə son görüşünə dair təsvir etdiyi və ürəyimizi parçalayan bu dəhşətli mənzərə cəsur Azərbaycan oğlu, "dəniz canavarı" Fəqan Zalovun ölümündən belə qorxmadığını, zalım Əzrayılı gülə-gülə qarşıladığını göstərdirdi...

Uğur illəri

Əslən Füzuli rayonunun Aşağı Güzlək kəndindən olan Fəqan Zalov 2003-2007-ci illərdə Füzuli rayon Babı kəndindəki Marks Hacıyev adına tam orta məktəbdə təhsil alıb. 2010-2014-cü illərdə Sumqayıt şəhərində yerləşən Qubadlı rayon Alı Mustafayev adına Zilanlı kənd tam orta məktəbində təhsilini davam etdirib. 2015-ci ildə hərbi xidmətə çağırılıb. Artıl-

əks-hücum əməliyyatlarında qarşı tərəfin illərböyü qurduğu və möhkəmləndirdiyi mühəndis-istehkam və müdafiə zolaqlarının yarılmasında, strateji yüksəkliklərin ələ keçirilməsində fərqlənib. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr tərəfindən dörd gün ərzində Cəbrayıl şəhəri istiqamətində olan strateji mövqelər, o cümlədən Cəbrayıl şəhəri və rayonun 14 yaşayış məntəqəsi - Aşağı Maralyan, Çaxırlı, Məhdili, Quycaq, Şeyboy, Cəfərabad, Cəzən, Daşesen, Dəjəl, Horovlu, Karxulu, Mahmudlu, Şübrəyli və Yuxarı Maralyan işğaldan azad edilib.

Fəqan Zalov Füzuli rayonunun Babı kəndində yerləşən qəbiristanlıqda dəfn edilib.

Prezidentin sərəncamlarına əsasən, o, "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adına layiq görüldü, həmçinin "Vətən uğrunda", "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "Xocavəndin azad olunmasına görə", "Füzulinin azad olunmasına görə", "Qubadlının azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

Horadiz şəhərindəki 3 nömrəli tam orta məktəbə Fəqan Zalovun adı verilib.

Şəhid və qazi atası:

"Oğlanlarımla fəxr edirəm"

İllər öncə Fəqan hərbiçi olmaq arzusunun atasına söyləyəndə Amil müəllim əvvəlcə buna etiraz etmişdi. Böyük oğlu Nicat Zalov hərbiçi olduğu üçün atası Fəqanın başqa peşəyə yiyələnməsini istəyirdi. Ancaq Fəqanın elə hərbiçilərə xas məhkəmə inad və iradə ilə arxasıya gedib pillə-pillə ucaldığı bu peşəni zamanla çox sevmiş, oğlu ilə qürur duymuşdu. Şəhid və qazi atası Amil Zalovla kövrək, qüssəli notlara köklənən müsahibəmiz zamanı söylədi ki, övladları Nicat və Fəqan uşaqlıqdan vətənpərvər ruhda böyüyüblər:

- Buna görə də hər ikisi hərbiçi olmağa can atırdı. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr-

necə ağırlı-acılı olduğunu yazmağa lüzum belə yoxdur.

Təkcə onu deyək ki, qəhrəman şəhidimiz Fəqan Zalovun anası Səridə xanım cəmi 23 yaşında torpağa tapşırırdı balasını ürəkdağlayan, həsrət, kədər hopmuş xatirələrinin heç birini tamamlaya bilmədi... Bu yüngül xatirələrin hamısını yaralı ananın fəryadı, hönkürütləri yarımçıq kəsdi...

Sınıq, boynubükük xatirələri Səridə xanımı 1997-ci ilə - Qalaqayın çadır şəhərciyindəki acılı-şirinli günlərinə çəkib apardı:

- Fəqanı çox əziyyətlə böyütdüm. İsti çadır, su qıtlığı, heç bir şərait yox... Hardasa 6 ay bu cür çətinliklərlə yaşadığından sonra Füzulinin Babı kəndinə - ata evimizə köçdük. Çətinliklə balalarımızı böyütməyə başladıq. Fəqan uşaq yaşlarından çox fəal, ünsiyyətçi idi. Oxumağa da böyük həvəsi vardı. O, 4-5 yaşında olarkən xəbər tutduq ki, özündən böyük bacısının çantasını gizləncə götürüb çiyinə taxaraq məktəbə yollanıb. Birinci sinif getdiyi gün indi də gözümün qabağındadır. Digər uşaqlar ağlayırdılar, o isə elə sevinirdi ki... Bacı-qardaşından oxuyub-yazmağı öyrənmişdi. Dərslərini yaxşı oxuyurdu, müəllimləri tərifləyirdi. Dostcanlı, idarəçilik ruhu olan uşaq idi. Fəqan həm də çox zərəfatlı idi. Görərdin ki, nə sə gülməli bir söz deyərdi, hamı qəhqəhə

rın 29-da xəbər gəldi ki, Nicat ağır yaralanıb. Onu vertolyotla Bakıya gətirmişdilər. Bir müddət sonra Fəqan da dizindən qəlpə yaraları aldı. Onu Füzulidəki hərbi hospitala gətirmişdilər, sonra Hacıqabula xəstəxanaya köçürdülər. Mən Hacıqabulda onun yanına getdim. Yaralı da olsa, heç zərəfatından qalmırdı. Həmin vaxt Fəqana 15 gün məzuniyyət vermişdilər, gəlib bir neçə gün Masazırda qaldıqdan sonra dedi ki, döyüşə qayıdıram. Nə qədər yalvar-yaxar etsək də, onu fikrindən döndərə bilmədik. Dedi ki, "yox, getməliyəm, dostlarım oradadır, onları tək qoya bilmərəm". O məni sakitləşdirirdi ki, "ana, narahat olma, qorxulu bir şey yoxdur, qorxaq ermənilər elə bizi görən kimi qaçırırlar". Onu ye-

Dənizdən zirvəyə

Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı, Sualtı Hücum Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin kiçik miçmanı şəhid Fəqan Zalovun döyüş gündəliyi

da, qələbə missiyasını başa vurmada qətiyyətlə müharibədən ayrılmayacağını bildirdi. Həkimlərin, valideynlərinin ısrarlarına rəğmən onunla çiyin-çiyinə döyüşərək həlak olan şəhid yoldaşlarının qisasını almaq, hərbiçi yoldaşlarına dəstək olmaq, ana torpağını azad etmək üçün yenidən düşmən üzərinə yeridi...

Axı uşaqlıqdan ata-anasına söz vermişdi - doğma torpağını düşmən tapdığından qurtaranlardan biri olacaq...

Vətən müharibəsində yurd yerlərimiz bir-bir azad olunduqca valideynlərinə zəng vurub gözyaşlıqlı verirdi, od-alovun içində, ölümlə burun-buruna olduğu halda gülə-gülə "ata, ana, narahat olmayın, hər şey yaxşıdır" deyirdi...

Bir də...

Qədd-qamətli, qaraqaş, qaragöz gənc döyüşçü xalasına zəng vurub çoxdandır üroyində pünhan saxladığı sirrini açdı, qəlbini verdiyi bir nigara onun sevgisini yetirməyi tapşırırdı...

O anlarda istər-istəməz üzün-gözüne ilıq bir təbəssüm qondu... Müharibənin bitdiyini, doğmalarına qovuşduğunu, böylük libası geyindiyini xəyal etdi... Qulağına vağzalı sədəsi gəldi...

Eh... Baharında ömrünün sazağa düşəcəyindən xəbərsiz idi...

Görünür, gülüş günündə doğulduğu üçün idi ki, Fəqanın yaşadığı qısa - cəmi 23 illik həyatında doğmaları, dostları, tanışları onun üzündən nə zamansa təbəssümün, dodağından gülüşün əskik olduğunu heç zaman görmədilər...

"Mənə zəng vurub demişdilər ki, Fəqan yaralıdır, Füzulidə hospitala gətirirlər. Ancaq təxliyə maşını gəlib morqun ağzında dayananda hər şeyi başa düşdüm. O, şəhid olmuşdu. Özümü morqa necə

leriyə Qoşunlarında müddətli həqiqi hərbi qulluqçu kimi xidmət edib.

Azərbaycan Artilleriya Qoşunlarının əsgəri Fəqan Zalov Aprel döyüşlərində iştirak edib. Həmin döyüşlərdə yaralanan əsgər Zalov müalicəsi bitdikdən sonra xidmətinə davam etdirib. 2017-ci ilin yanvar ayında müddətli həqiqi hərbi xidmətinə başa vurduqdan 9 ay sonra 2017-ci ilin oktyabrından dekabrınadək müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət qulluğu kursu keçərək, Azərbaycan Hərbi Dəniz Qüvvələrinin müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət qulluqçusu (matrosu) olub.

2017-ci ilin dekabrından 2019-cu ilin martına qədər HDQ-nin Gözətki Gəmilər Diviziyasının gəmisində xidmət edib. Gəmidə xidmət etdiyi dövrdə Xəzəryanı dövlətlərin birgə təşəbbüsü ilə keçirilən "Beynəlxalq dəniz kuboku" yarışlarına qatılıb. Onun xidmət etdiyi gəmi dəniz kuboku yarışlarında dəfələrlə qalib gəlib. Yarışlarda Fəqan Zalov bir çox fəxri fərmanla təltif olunub.

2018-ci ilin martından həmin ilin dekabrınadək "N" sayılı hərbi hissənin nəzdindəki Xüsusi Təyinatlı Keşfiyyət kursunu birincilik dərəcəsi ilə bitirdiyinə görə "kiçik miçman" rütbəsi alıb. 2019-cu ilin martından "N" sayılı hərbi hissədə Sualtı Hücum (SAH) Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrində xidmət edib. Xidmət dövründə keşfiyyətçi kimi "Dağçılıq", "Parasüt", "Antiterror", "Amfibiya" kurslarını bitirib. Fəqan Zalov "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi (1918-2018)" yubiley medalı ilə təltif edilib.

Vətən uğrunda

Azərbaycan Ordusunun Sualtı Hücum (SAH) Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin kiçik miçmanı Fəqan Zalov İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı əvvəlcə Cəbrayılın azad edilməsi uğrunda gedən döyüşlərdə vuruşub. Cəbrayıl rayonundan başlayan

Fəqan Zalov 11 oktyabr 2020-ci ildə Cəbrayıl rayonunun Soltanlı kəndi istiqamətində ayağından qəlpə yarası alaraq yaralanır. Əvvəlcə Füzuli, sonra Beyləqan, sonuncu dəfə isə Hacıqabul rayon xəstəxanalarına yerləşdirilir. Verilən məzuniyyətdən imtina edərək döyüş meydanına qayıdır. İlk olaraq Xocavənd istiqamətində gedən döyüşlərdə adsız yüksəkliklərin ələ keçirilməsində iştirak edir və fərqlənir.

Oktyabrın 19-da SAH Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin də iştirak etdiyi hərbi əməliyyatlar nəticəsində Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Cəbrayıl rayonunun Soltanlı, Əmirvarlı, Maşanlı, Hasanlı, Alıkeyxalı, Qumlaq, Hacılı, Göyərçin Veysəlli, Niyazqulular, Keçəl Məmmədli, Şahvəlli, Hacı İsmayıl, İsaqlı kəndləri işğaldan azad edilir.

Fəqan Zalov bundan sonra Qubadlının azad edilməsi uğrunda gedən döyüşlərdə də vuruşaraq fərqlənir.

Şəhadət yolçuluğu

Fəqan Zalov 9 noyabr 2020-ci ildə üçtərəfli Bəyanatın imzalanmasına 6 saat qalmış Xocavənd rayonunun (601 və 436 metr) yüksəkliklərinin cənub istiqamətində "Qızıqlaya" adlı ərəzidə yarımqrup tərkibində hücum əməliyyatını yerinə yetirən zaman qarşı tərəfin atdığı mərmilərin partlayışı nəticəsində qəlpə yarası alır. Boyun hissəsindən girərək, ağciyərinə və ürəyinə parçalayan qəlpənin yarası ölümcül olduğu üçün onu xilas etmək mümkün olmur. O, şəhidlik zirvəsinə ucalır.

də xidmət edən böyük oğlum Nicat Aprel döyüşlərində iştirak edib yaralanmışdı. İkinci Qarabağ müharibəsində də ön sıralarda olub. Füzuli rayonunun Mərdinli kəndində döyüşlər zamanı snayperlə vurulmuşdu. Nicat həm də antiterror tədbirlərinin iştirakçısı oldu. Fəqan Sabirabadda doğulduğu üçün Füzulini, kəndimizi görməmişdi. Bir dəfə uzaqdan kəndimizi ona nişan verəndə elini çiyinə qoyub dedi ki, "ata, narahat olma, torpaqlarımızın hamısını alıb kəndimizə qayıdacağıq".

Vətən müharibəsi zamanı demək olar ki, Fəqanla hər gün telefonla danışırıd. Həmişə deyirdi ki, biz qələbə çalacağıq. Onunla son dəfə noyabrın 8-də danışdı. Səhəri günü işdən evə qayıdanda dedilər ki, Fəqan yaralanıb, gətirəcəklər Böyük Bəhmənli kəndindəki Diaqnostika Mərkəzinə. Mən də ora getdim. Şər qarşırdı, baxdım ki, kənd camaatının hamısı bu mərkəzə toplaşmış. Soruşanda dedilər ki, Fəqandan başqa da yaralı var, onu da gətirirlər. Demo, onlar məni yanıltmadan ötrü belə deyirəm. Az sonra hərbi çağırış idarəsindən zəng vurub Fəqanın yaralı olduğunu söylədilər. Öz-özüm düşündüm ki, bundan əvvəl də hər iki oğlum yaralanmışdı, amma onda heç kim mənə zəng vurub bu barədə heç nə deməmişdi. Görünür, nəşə var. Təxliyə maşını gəlib morqun ağzında dayananda başa düşdüm ki, Fəqan şəhid olub. O an dünyam başıma uçdu...

Valideyn üçün övlad itkisi çox ağırdır, bunu sözlə ifadə etmək mümkün deyil. Amma hər oğula da bu cür şərfəli ölüm qismət olur. Fəqan indi ən ali məqamda, şəhidlik zirvəsindədir. Vətən sağ olsun! Allah qazılarımızə cənsağlığı, şəhidlərimizə rəhmət eləsin! Nəvəmin adını Fəqan qoymuşuq. Eynilə əmisinə oxşayır, xasiyyəti, duruşu, yerisi, gülüşü ilə...

Bilirsiniz, gündə yüz dəfə Allaha şükür edirəm ki, böyük oğlum salamətlik. Nicat həm Aprel döyüşlərində, həm də Vətən müharibəsində ağır yaralanmışdı. Bir şəhid, qazi atası olaraq oğlanlarımla fəxr edirəm. Onlar işğal altında olan torpaqlarımızı azad etdilər, bizi doğma yurdunda qovuşdurdular.

"Nə olar, yuxularıma gəl, Fəqan!"

Sinəsində bala dağı, gözələrində çəsmə kimi çağlayan yaş bir yaralı ana ilə - şəhid anası ilə dünyadakı ən qiymətli varlığı olan oğlu haqqında keçmişdə danışmağın

nidən cəbhəyə yola saldıq, arxasınca su atdım, dedim: "Sağ-salamat get-gəl, Fəqan". Balalarımıza iki qurban demişdik, Nicatın qurbanını kəsdiq, amma Fəqana qismət olmadı... (ağlayır)

Daha mən də Bakıda qala bilmirdim, ona görə də qayıdıb getdim Füzuliyə ki, heç olmasa Fəqana yaxın olum. Noyabrın 8-də səhər-səhər onunla danışdım. Dedim "anan qurban, necəsən? Gəlməşəm, rayondayam". Dedi ki, "ana, yaxşılaşdı, Cəbrayıldaydı, dincəlik, sonra döyüşə gedəcəyik". Səhəri gün nəşə ürəyim çox narahat idi. Evdə heç qərar tuta bilmirdim. Bu dəm qızım zəng elədi ki, "ana, deyirlər Fəqan yaralanıb gətiriblər hospitala, bir azdan evə gətirəcəklər". Bu məni şübhələndirdi ki, yaralı xəstəxanada olmalıdır, axı nə üçün onu evə gətirirlər? Birdən qonşulardan kimsə soruşanda mənim kənddə olduğumu bilməyən əminim oğlu bərkdən dedi ki, Fəqan şəhid olub, aparıblar məscidə... O anda elə bildim ürəyimə bığacaq sancıldı. Çırpındım ki, Fəqan şəhid olub?! Düniən onunla danışmışam... Bir anda kənd töküldü qapımıza. Fəqanın bayrağa бүкүlmüş nəşini gətirdilər... Axı mən balamı belə gözlemirdim... Zənn edirdim ki, o, çiyində bayrağımız gülə-gülə doqquzdan içəri girəcəkdı, sarılacaqdı boynuma, "ana, gözün aydın, müharibə qurtardı, aldıq torpaqlarımızı, qələbə çaldıq, qəhrəman oğlunla fəxr et" deyəcəkdı...

Çox darıxıram onun üçün. Bilmirəm balaşın həsrətini necə ovudum, birçə gücüm göz yaşlarına çatır. Bir də gecə-gündüz yalvarıram ki, nə olar yuxularıma gəl, ay Fəqan!..

Torpağıni, bayrağıni bu dünyadakı hər nəşədən çox sevən Fəqan Zalovun elə noyabrın 9-da - Bayraq Günündə şəhadətə ucalması da sanki tələyin qisməti idi. Qəhrəman şəhidimiz canı qədər sevdidi müqəddəs torpağımızın zirvələrində Azərbaycan bayrağını dalğalandırmaq üçün gözünü qırpmadan gənc ömrünü fəda etdi.

Suda da, quruda da böyük hünər, igidlik, şücaət sərgiləyən Sualtı Hücum Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin kiçik miçmanı şəhid Fəqan Zalov adını Vətən tariximizə və xalqımızın qəlbinə unudulmaz qəhrəman kimi həkk etdi...

*YasəməN MUSAYEVA,
"Azərbaycan"*

